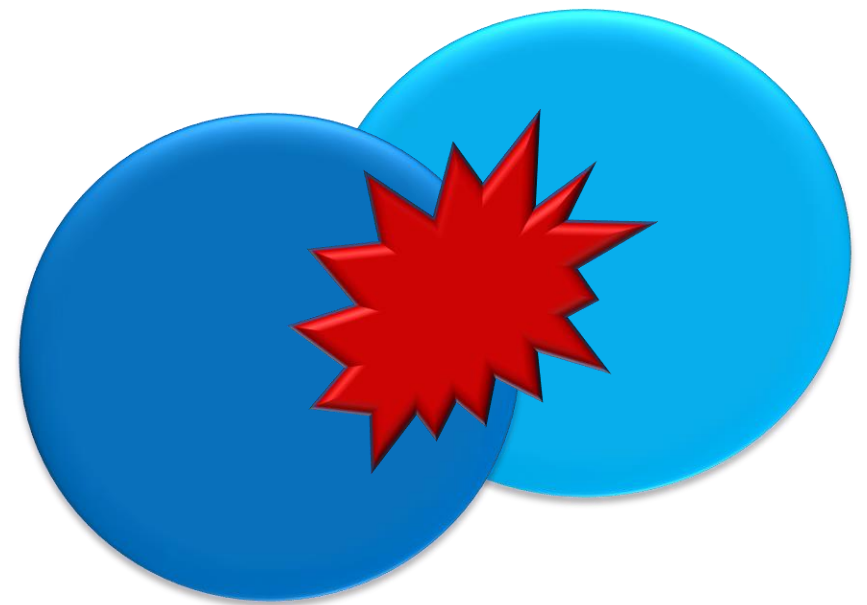

התמודדות של חונך/ת ההוראה עם התנגדויות

ליקוט עריכה והכנת מצגת: רונית דינור

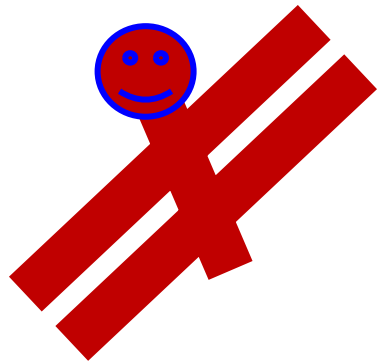
מהי התנגדות:

- התנגדות היא ביטוי של קושי, מצוקה.
- התנגדות מבטאת תגובות התנהגותיות. לדוגמא: כעס, תסכול, תירוצים, חוסר שביעות רצון, ועוד. היא זמנית, תלוית מצב נתון, ויכולה להשתנות בהתאם לסיטואציה.
- ההתנגדות היא מסר סמוי (בדר"כ) למנחה, שמבטא את מה שקשה לומר, באופן ישיר.
- התנגדות מהווה הזדמנות לצמיחה ובניית קשר טוב יותר עם החונך/ת.

הסיבות להתנגדויות של תלמיד/ה:

- ❖ אי וודאות לגבי מהות הקשר והתהליך הצפוי במפגשי החניכה.
- ❖ חשש מיציאה מה"מקום המוכר" והנוח.
- ❖ חשש מחשיפה אישית.
- ❖ תחושת אי נוחות ולחץ הנובעת ממתח.
- ❖ ביטוי למצוקה, תסכול מהסיטואציה.
- ❖ ספקות לגבי היכולת האישית לעשות שינוי ולהשתפר. דימוי עצמי נמוך.

עוד סיבות להתנגדויות של תלמיד/ה:

- ❖ ביטוי לשעמום, לחוסר בגירויים.
- ❖ קושי בקשב וריכוז או בעיה לימודית אחרת.
- ❖ הצבת גבולות אינה ברורה או ידועה מראש (האם היה תיאום ציפיות מוסכם?).
- ❖ תגובה תוקפנית המבטאת תחושות רגשיות כתוצאה של עלבון או כעס.
- ❖ ספקות לגבי היכולת של תומכ/ת ההוראה, לסייע לו/לה.

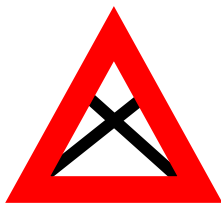

דוגמאות לביטויי התנגדות של תלמידים:

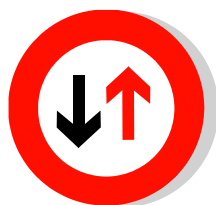
פאסיביות שבאה לידי ביטוי ב:

• איחורים • חוסר רצון להתאמץ

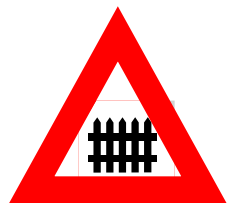
• תירוצים, התגוננות • חוסר שיתוף פעולה

• תסכול, כעס • חוסר אנרגיה, עייפות

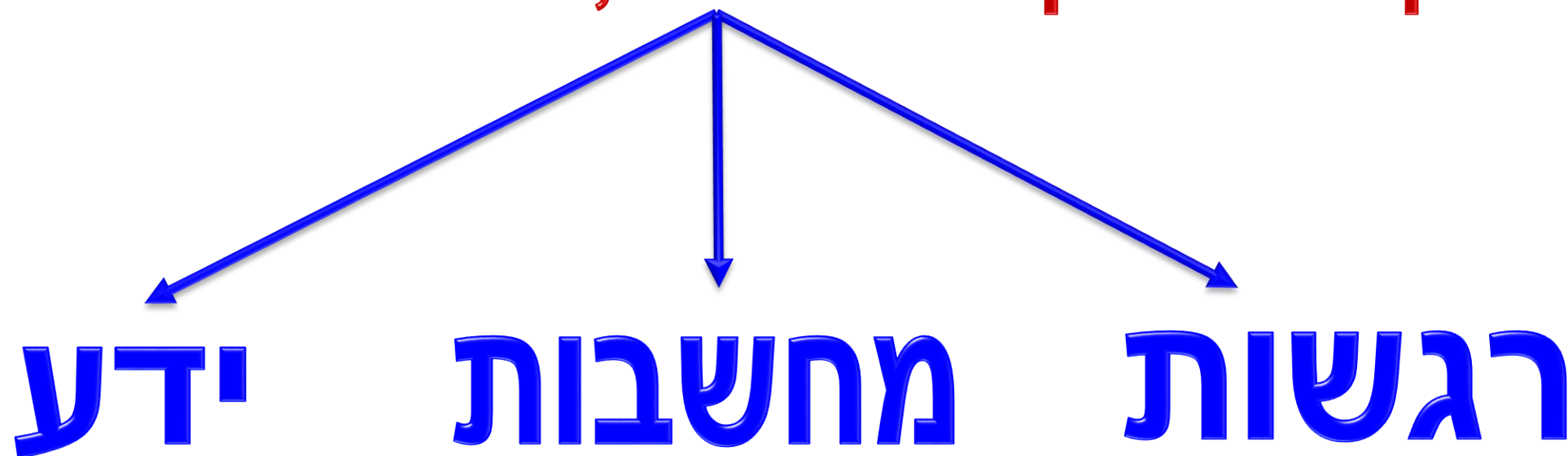
• הפגנת שעמום • ראייה נגטיבית

• חוסר מחוייבות

מה קורה לתומך/ת ההוראה, במצב של התנגדות:

?

?

?

?

?

?

השפעת ההתנגדות על תומך/ת ההוראה:

- ויתור על המטרה/העקרונות והתפוקות המצופות.
- תחושת תסכול כי אין תמורה עבור ההשקעה. כעס על שאין הכרת תודה.
- קושי בשמירה על הדימוי העצמי הקיים.
- טלטול לגבי תפיסת התפקיד, הערכים, דרך העבודה ותחושת המסוגלות...
- קושי להתגמש... לסטות מהתכנון המקורי.
- תסכול מחיפוש האיזון בין הצורך לַבצות וגם להצליח מבחינה מקצועית.
- תסכול וחוסר אונים כתוצאה מחוסר הידע איך להתמודד עם הסיטואציה.

ולפעמים..... ההנחיה באמת לא מספיק טובה

המיומנויות הנדרשות מתומך/ת ההוראה, להתמודדות עם ההתנגדות:

- ❖ לדעת לזהות מתי ההתנגדות מתרחשת.
- ❖ לא להתייחס לביטוי ההתנגדות באופן אישי ולפרש אותן כהתרסה לגבי היכולת המקצועית של תומך/ת ההוראה.
- ❖ ראיית ההתנגדות כחלק מתהליך של התפתחות הקבוצה ולהתמודד עם הסיטואציה מבחינה מקצועית ולא כחוויה אישית פוגענית.
- ❖ להתייחס להתנגדות כאל שלב טבעי בתהליך של למידה ושינוי הרגלים של התלמיד/ים.
- ❖ לראות בהתנגדות ההזדמנות לשינוי מצב, והתחלה חדשה.
- ❖ להגיב להתנגדות באופן מושכל, מקצועי ולא "מהבטן", וללא האשמות.
- ❖ יכולת לנהל שיחה פתוחה ואמפתית עם התלמיד/ה לגבי הסיטואציה.
- ❖ יכולת לשקף לתלמיד/ה, עובדות ורגשות, תוך הקפדה על "מסר האני".

דרכים להתמודדות עם ההתנגדות:

- לסייע לתלמיד/ה לבטא את ההתנגדות באופן גלוי וישיר, ולהפוך אותה להזדמנות לשינוי.
- לתת לגיטימציה לקושי של התלמיד. לנסות להבין: מה בעצם נאמר באופן ישיר ועקיף.
- להימנע מהשוואה לתלמידים אחרים, ומהתחשבנות.
- לתכנן את הפעילות באופן הדרגתי, תוך התאמה מחודשת לנקודות החוזק וצרכי התלמיד/ה.
- לתכנן את המשך דרכי העבודה בהסכמה משותפת.
- להקפיד לשקף לתלמיד/ה מה קורה במהלך המפגש, בדרך לא שיפוטית.
- לקרוא כל מפגש על החונך/ת להגדיר לעצמו/ה מחדש, מה יחשב בעינה/בעיניו כהצלחה של המפגש, ובתום המפגש, לבחון את המהלך שהיה. לשפר ולשנות בהתאם...

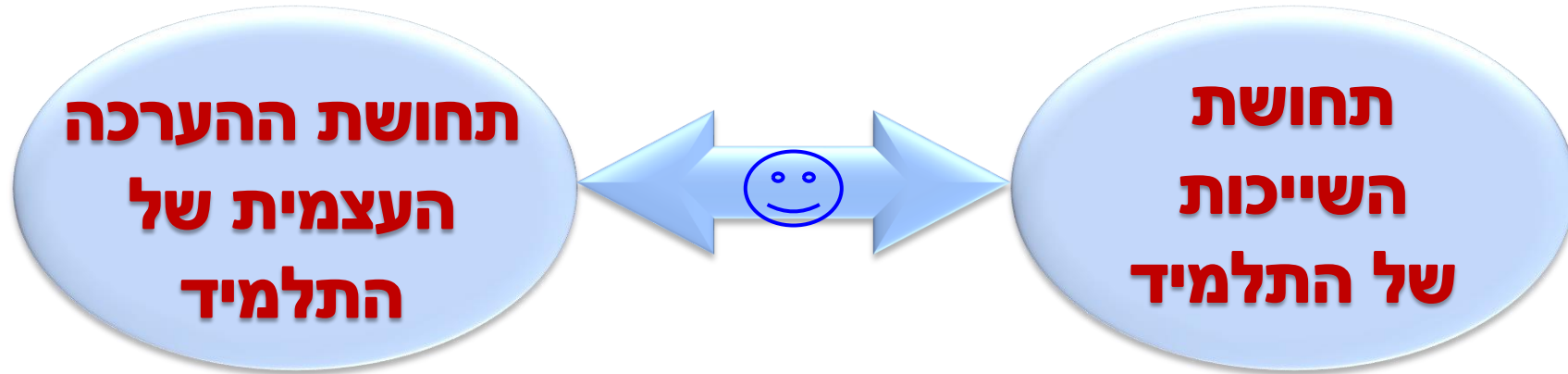
פתרון בעיות משמעת הנובעות מההתנגדות

לשוחח על הדרכים להפסקת ההתנהגות מבלי להיות שיפוטיים ומבלי לבעוט או להאשים. להביע אמפתיה ולהכיל את התסכול. לשוחח על הרגשות והצרכים של התלמיד/ה.

להציב גבולות מחדש, ממקום מכבד ולא ממקום אישי, רגשי.

ביחד, לאתר דרכים לפתרון להתמודדות עם הקושי של התלמיד/ה, וביחד לבחור את הפתרון המועדף, על התלמיד/ה, תוך דגש על נקודות החוזק שלו/שלה..

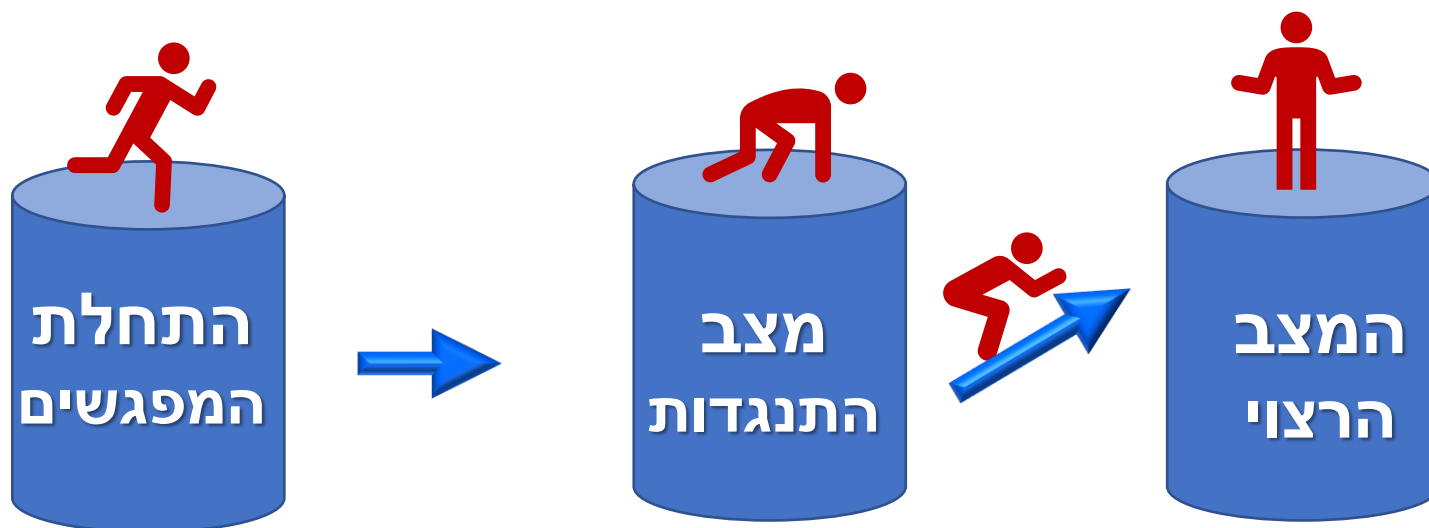
בעת טיפול בהתנגדות של תלמיד/ה, על תומך/ת ההוראה לשים דגש על:

תחושת שייכות היא צורך בסיסי וקיומי של האדם.

תלמיד/ה שמרגיש/ה שייך/ת = פתוח/ה יותר להקשיב, להפנים, ולהגיע לפתרון הבעיה

"כשלא ניתן להשיג את המטרות, אל תשנה את המטרות, אלא את צעדיך".
(קונפוציוס)

פסימיסט רואה בהזדמנות קושי, אופטימיסט רואה בקושי הזדמנות"
(וינסטון צ'רצ'יל)

צידה לדרך:

🌀 לזכור שהתנגדות מהווה הזדמנות לשינוי, צמיחה והתקדמות.

🌀 להימנע מהצורך לַבצות. לשתף את התלמידים בסיבות לצורך בהגדרת מחודשת של הדרישות.

🌀 להימנע מהטלת אשמה ו"התחשבנות".

🌀 להימנע מהתמקדות בנקודות החולשה של התלמיד/ה.

"אל תחכו עד שהכל יהיה בדיוק כמו שאתם רוצים.

**זה לעולם לא יהיה מושלם. תמיד יהיו אתגרים, מכשולים,
ותנאים שהם הרבה פחות ממושלמים.**

אז מה? צאו לדרך.

**עם כל מדרגה שתעלו תתחזקו יותר ויותר, תהיו יותר
מיומנים, יותר בטוחים בעצמכם ויותר ויותר מצליחים".**